

Teoretické ukotvení tématu

Životní situace je komplex nahodilých **činností a podnětů**, odehrávajících se v jistém čase a prostoru.

Výchovná situace je zvláštním případem životní situace. Učitel usměrňuje vývoj situace v následujících oblastech:

- a) rozvoj osobnosti v rovině kognitivní, afektivní/výchovné a psychomotorické; utváření postojů, hodnot.
- b) podpora učení žáka ke splnění výstupů (učebního výkonu)
- c) zjištění a podpora zájmů žáka
- d) stabilizace nebo neurotizace osobnosti

-

Co tvoří rámec výchovné situace?

Subjekt výchovy – v jaké společnosti žijí, co jim společnost umožňuje, jak si jich váží, jakou prestiž jim dává.

Objekt výchovy – jak působí rodina, škola, celospolečenské poměry, regionální prostředí apod.

Do procesu výchovy vstupuje:

1. Kultura – normy morální, právní, tradice a věda, společenskopolitický systém a ekonomika.
2. Oblast mezilidských vztahů (atmosférou, ve které výchovně vzdělávací proces probíhá, od atmosféry v samotné třídě po atmosféru v celé společnosti).

K čemu směřujeme aneb na co se připravujeme?

Zachycení situace ve třídě, které vyžadují interferenci či výchovné působení;

Rozklíčování dynamiky problémového chování žáků a volba cesty k intervenci a prevenci chování;

Volba adekvátních postupů při reakci na nevhodné chování žáků či patologické projevy ve školní třídě.

Využívání technik zvládnání stresových situací;

Práce s metodickými pokyny MŠMT.

Co je to problémové chování?

- **chování** dítěte, které překračuje očekávané projevy **chování** vzhledem k věku a k situaci, kontextu, nese v sobě negativní konotace.
- chování, které je pro učitele nepřijatelné (Fontana, 2003) - subjektivní pohled
- **výsledek vzájemné interakce učitele, dítěte a rodičů, v níž se projevují specifické rysy osobnosti všech zúčastněných, podmíněné i situačním kontextem.**

Terminologie:

- problémové chování žáka (*problem behaviour, misbehaviour, difficult behaviour*),
- těžko zvladatelné chování žáka (*difficult-to-manage behaviour*),
- problémový žák (*problem pupil*),
- obtížně vzdělavatelný žák (*difficult-to-teach pupil*)

S čím se můžeme potkat

- Problémové chování žáků, příčiny a okolnosti problémového chování žáků, vztah vyučujícího s žákem a se třídou.
- **Neklid ve třídě, vyrušování, zapomínání. Nevhodné chování, konfliktní, drzý žák.**
- **Negativismus a nespolupracující žák.**
- Závažné **porušování školního řádu** (drogy, alkohol, krádeže, závažné ubližování).
- Postupy zvládnání stresových situací ve třídě.
- Možnosti a využití **neverbálního projevu, verbálního projevu** a asertivní komunikace při výchovných situacích.
- **Práce s třídním kolektivem**, nastavování a dodržování pravidel třídy. Sociální a osobnostní rozvoj třídy, techniky práce se třídou.